

DILEMMAS PRIEKŠĀ

Politiskajā referātā PSKP XXVII kongresam tika uzsvērts, ka bez līdzinošās materiāli tehniskās bāzes pārkārtošanas radikālas pārmaiņas sasniegt nav iespējams. Izeja ir tautas saimniecības rekonstrukcija — balstoties uz jaunākajiem zinātnes un tehnikas sasniegumiem, progresu, saimnieciskā mehānisma un vadības sistēmas pārkārtošanu.

Sāda aina vairākus nerada izbrīnu neviename no mūsu fabrikā strādājošajiem: gandrīz visa teritorija ik pēc zināma laika tiek piekrauta ar platformām un mašīnām, kuros glabājas pudeles. Vasarā vēl jau var iztikt, taču rudenī un ziemā pār mūsu uzņēmumu birst patērētāju pretenzijas: stikls gaļu gaļā ir trausla manta. Lietā nonāca tik tālu, ka šī gada maijā bijām spiesti apstādīt vienu no mehānizētās izstrādes ceļa krāslīm, līdz ar to neizpildījām mēneša plānu. Arvien grūtāk ir atrast nolietu, līdz minimumam samazināties patērētāju loka, taču arī no esošajiem mūs šķir liels atpalums.

Uzņēmums cieš ievērojamus zaudējumus. Ja, teiksim, materiālos mēs pēc zināma laika un pūlēm varam likvidēt, tad morālos zaudējumus — nekad. Un nevar būt šķiet kā tad, kad ceļa neapmaksājama stāvokļa tajā strādājošos pat neizbrīnī. Taču pamēģināsim sevi uz kādu brīdi iedomāties kā stikla kausētāju, mašīnistu, kontrolieri, krāvēju, caur kuru rokām ārkusī tā pati nelaimīgā pudele. Rūgti? Jā. Žēl darba? Bez šaubām. Kaitīgi? Kur nu bez tā. Fabrikā izvietotā uzskatāmā aģitācija mūs aicina aktīvi piedalīties sociālistiskajā sacensībā, pārsniegt plāna uzdevumus, strādāt triecientempā, iesaistīties sešdienas laikā un tā tālāk. Taču pirmajā ceļā visi šie aicinājumi ir tukša skaņa, jo tiem pretī nostādīti miljoni neviename nep vajadzīgu pudeļu. Starp citu, līdzīgi skumja perspektīva sagaida arī stikla burciņas.

Ne pārāk sen mēs vēl labprāt atzibdinājāmies ar dzelzceļa vagonu trūkumu — lēmēsu, kas ir «vispusē» un ļoti samērā. Vajadzēja gan ieskatīties dziļāk, redzēt, paredzēt. Kaut vai to, ka pēc cenu paaugstināšanās liela daļa stikla taras tiks sapemta atkal. Arī to, ka valsts plānā bija paredzēts — 11. piec gadē stikla mašīnbūvniecība rītos tikai un vienīgi pudeļu automātu. Un vēl arī to, ka pārstrādājošā rūpniecība nesteidzas ar pārkārtošanu.

Daudz kas palika nepamānīts. Tajā pašā laikā situācija neradīja bažas ne Vietējās rūpniecības ministrijā, ne Valsts plānu komi-

teij. Stikla taras ražošanas plānu mums nesamazināja. Tāpat kā agrāk turpmāko paredzēja, vadoties pēc sasniegtā, tas ir, arvien vairāk un vairāk. Pagaidām drudžaini meklējam patērētājus: otrs miljons pudeļu solās nēmt kāds īpašņu kolhozs. Taču tā nav izeja, jo fabrikā viens pats automāts ik diennakti ražo 45 tūkstošus pudeļu...

Gan ceļš, gan visa fabrika ir dilemmas priekšā: vai nu turpināt nobīdājamo eksistēšanu (starp citu, jau saņemts mutisks norādījums no ministrijas, ka ar 1. oktobri fabrikā jāšādz viena krāna, un atkal rodas ne viena vien problēma, kam atrisinājums nav pat manāms), vai...

Vai slēgt visu ceļu? Mūsaprāt — tā būtu labāka izeja no sarežģīta stāvokļa. Sāda lēmums nebūt nav pārsteidzīgs, bet ekonomiski un sociāli nopamatots.

1984. — 1985. gadā fabrikā apguva gaismas vadu eksperimentālo ražošanu. Starp citu, tas bija pirmo reizi valstī. Pašu spēkiem montējām iekārtas, nodibinājām ciešus sakarus ar vairākiem speciālajiem Padomju Savienības zinātniskās pētniecības institūtiem. Vārdus sakot, izveidojām samērā stabili eksperimentālo ražošanas bāzi.

Sajā sakarā uzskatu par lietderīgu cīņt izvikumu no mūsu ministrijas un PSRS Valsts plānu komitejas sarakstes: «Nemot vērā paveikto darbu un uzkrāto pieredzi gaismas vadu ražošanas apgušanā, kā arī straujās izmaiņas pieprasījuma konjunktūrā, Vietējās rūpniecības ministrija uzskata par mērķtiecīgu izveidot gaismas vadu rūpniecisku ražošanu.» Piebildīšu, ka tieši mūsu, Līvānu stikla fabrikā.

Šī mērķa sasniegšanai ir divi ceļi. Pirmais: jauna ceļa celtniecība, kurā ražošanas lauda 1989. gadā sasniegs 4 — 5 miljonus rubļu, bet vēlāk arī 10 miljonus rubļu gadā. Kas tam visam vajadzīgs? 4,3 miljoni rubļu celtniecībai, vēl papildus 150 cilvēku darbspēks, 3 — 4 daudzstāvu dzīvojamie nami. Taču pats galvenais, manuorāt, ir, lūk, kas šādas sastādīšanas iecirkņa būve (mehānizētās izstrādes ceļš (projekts darbosies), jo esošais ir avārijas stāvoklī. Tas prast vēl vairāk nekā trīs miljonus rubļu

kapitālieguldījumu. Kas būs? Šis nav vienīgais jautājums, uz kuru mēs šobrīd nevar atrast atbildi.

Tieši tāpēc ar abām rokām balsojam par otro variantu. Tas ir — par stikla taras ceļa rekonstrukciju gaismas vadu ražošanai. Projekta tehnoloģiskā daļa jau ir kārtībā. Kāpēc par lietderīgu uzskatām tieši šo variantu? Pirmkārt, atbrīvojas 280 cilvēku, pusī no kuriem varēs izmantot jaunajā ražošanā, bet pārējos — tautas patēriņa preču ražošanā. Otrkārt, nav vajadzīgas šādas sastādīšanas iecirkņa celtniecība, nav vajadzīga arī kopumā jaunajai ražošanai (pirma ceļa sienas ir pietiekami stipras). Tādā veidā uz kapitālās celtniecības rēķina mēs iekonomējam apmēram 800 tūkstošus rubļu, mazāta patēriņu samazinām par 20 tūkstošiem tonnu, samazinās vajadzība pēc 3000 dzelzceļa vagonu. Nav mazsvarīgi arī tas, ka gaismas vadu ceļš var sākt darboties gadu agrāk. Pēc mūsu aprēķiniem visu tehnoloģisko līniju apkalpošanai papildus būs vajadzīgi 50 — 70 augsti kvalificēti speciālisti, kuriem dzīvokļu problēmu pilnā mērā var atrisināt viena daudzstāvu māja.

Uzskatām, ka rekonstrukcija ir mērķtiecīgi sākt jau nākamā gada otrajā pusē. Jo tāda veidā jau 12. piec gadē reāli iespējams palielināt produkcijas kopapjomu par 20 procentiem, tajā skaitā tautas patēriņa preču ražošanā — par 35 procentiem. (Jāpiebilst, ka jaunā ražošana — tie ir arī jauni stikla izstrādājumi, termosu ražošanas tehnoloģijas pilnveidošana.)

Mēs esam pārliecināti par savu spriedumu lietderīgumu. Taču galīgās atbildes no Valsts plānu komitejas vēl nav. Nav saprotama tā nogaidošā pozīcija, kādu iepēmusi šī augstā lēstāde. Balles no riska? Zināma mērķa risks patiešām ir, taču bez riska nav arī iedomājams progress. Tāpēc esam stingri nolēmuši savu viedokli atzvēt. Ceram šajā ziņā uz rajona vadības palīdzību.

Nākamgad mūsu fabrikā sīms gadu jubileja. Lotti gribam šos svētkus sagaidīt, kā saka, ar valrošu nevis uz tā. Līvānu stikla līniju slavenās tradīcijas — lūk, cerīgs atbalsts pietam solim nākotnē. Tikai — kas mums te dežs ceļā rājo gaismu?

A. BICKOVS,
Līvānu stikla fabrikas galvenais inženieris